

**LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA DĖL KLAUSIMŲ, NUMATYTŲ SVARSTYTI
2021 M. GEGUŽĖS 6 D. EUROPOS SĄJUNGOS UŽSIENIO REIKALŲ TARYBOS
(GYNIBOS KLAUSIMAIS) POSĖDYJE**

2021 m. gegužės 6 d. URT (gynybos klausimais) posėdyje bus pristatyti einamieji reikalai (Vyriausiojo įgaliotinio vizitas Sahelyje, situacija Mozambike ir Ukrainoje ir kt.), aptartos Tarybos saugumo ir gynybos išvados¹, vyks diskusija dėl Strateginio kompasu krizių valdymo dalies.

Taip pat numatoma priimti tris Tarybos sprendimus dėl trečiųjų šalių dalyvavimo PESCO Karinio mobilumo projekte (JAV, Kanada, Norvegija).

Dėl Tarybos išvadų. Tarybos išvadose pristatoma padaryta pažanga įgyvendinant ES gynybos iniciatyvas, taip pat įvardinami svarbiausi artimiausio laikotarpio tikslai, susiję su operaciniu įsitraukimu, gynybos pajėgumais, atsparumu ir partnerystėmis. Išvadose pažymima, kad išlieka Tarybos pasiryžimas tęsti saugumo ir gynybos darbotvarkės įgyvendinimą, siekiant veiksmingai kovoti su didėjančiais saugumo iššūkiais ir grėsmėmis. Taip pat pabrėžiama 17 civilinių ir karinių misijų bei operacijų svarba užtikrinant taiką ir stabilumą bei poreikis užtikrinti jų mandatų veiksmingą įgyvendinimą. ES gynybos iniciatyvų kontekste Taryba teigiamai vertina Kanados, Norvegijos ir JAV įtraukimą į PESCO karinio mobilumo projektą, Europos taikos priemonės patvirtinimą, išreiškiamas lūkestis dėl naujų PESCO projektų bei Europos gynybos fondo ambicingo įgyvendinimo. Taryba pabrėžia poreikį stiprinti ES gebėjimą kovoti su hibridinėmis grėsmėmis, ES kibernetinį saugumą ir gynybą. Kalbėdama apie partnerysčių svarbą, pažymi glaudesnio ir abipusiai naudingo bendradarbiavimo su naująja JAV administracija reikšmę, teigiamai vertina strateginio ES ir NATO bendradarbiavimo pažangą bei pažangą įgyvendinant 2019-2021 m. ES ir JTO prioritetus dėl taikos operacijų ir krizių valdymo.

Dėl Strateginio kompasu (SK). SK – tai gairės, kuriomis turėtų būti vadovaujamas įgyvendinant tris strateginius prioritetus, susijusius su reagavimu į išorės krizes, partnerių pajėgumų kūrimą ir ES bei jos piliečių apsaugą. SK tikslai ir ambicijos suskirstyti pagal keturias temines sritis: krizių valdymo; atsparumo; pajėgumų plėtos; partnerysčių. Jis turėtų remtis SIAC² pateikta grėsmių analize ir kitu indėliu atskirose srityse.

Gegužės 6 d. diskusija skirta krizių valdymo aspektui (valstybių narių operacinis įsitraukimas, šalių pajėgų parengtumas veikti ir kt.). Pagrindiniai diskusiniai klausimai, į kuriuos siekiama atsakyti - kaip pagerinti operacijų ir misijų efektyvumą ir lankstumą, padidinti pajėgų parengtį, sustiprinti pajėgų generavimą, paspartinti sprendimų priėmimą, užtikrinti stipresnius mandatus bei pagerinti išankstinį planavimą.

URT rėmuose numatyti du papildomi posėdžiai:

- Europos gynybos agentūros valdančiosios tarybos posėdyje numatyta ministrų diskusija dėl 2020 m. suderintos metinės peržiūros gynybos srityje (CARD) rekomendacijų gynybos išlaidų, gynybos planavimo ir bendradarbiavimo gynybos srityje įgyvendinimo.

¹ Oficialiai išvados turėtų būti patvirtintos gegužės 10 d. URT

² SIAC – *Single Intelligence Analysis Capacity*, žvalgybinės informacijos analizės pajėgumai, kuriuos sudaro valstybių narių žvalgybos ir saugumo tarnybos bei ES žvalgybos ir situacijų centras

- ES palydovų centro (SATCEN) valdybos posėdis bus pirmasis tokio pobūdžio susitikimas ministrų lygiu, kuriame ministrai kviečiami aptarti SATCEN vaidmenį įgyvendinant bendrąją užsienio ir saugumo politiką bei centro ateities perspektyvas.

LT pozicija.

- Dėl strateginio kompasas

Rengiant Strateginį kompasą svarbiausi prioritetai Lietuvai yra (1) įsipareigojimai užtikrinti investicijas gynybos srityje (nepaisant Covid iššūkių valstybių biudžetams) ir plėtoti prioritetinius pajėgumus; (2) valstybių narių ir ES institucijų atsparumo didinimas (kibernetinio saugumo, kovos su dezinformacija, tiekimo grandinių saugumo įvertinimas ir stiprinimas); (3) transatlantinis ir ES-NATO bendradarbiavimas.

Krizių valdymo dalyje tikimės atviros diskusijos dėl pajėgų generavimo problemų BSGP misijose ir operacijose. Ši diskusija svarbi, nes reikėtų objektyviai įvertinti ne tik poreikį didinti tokių misijų ir operacijų personalą ir pajėgumus, bet ir realius valstybių narių gebėjimus juos dislokuoti, įvertinus šalių tarptautinius operacinius įsipareigojimus (įskaitant NATO ir JT) bei nacionalinius/teritorinius gynybos uždavinius. „Single set of forces“ išlieka svarbiausiu principu sprendžiant dėl naujų ES operacijų ir misijų bei jų plėtros.

Pažymėtina, kad siekdama prisidėti prie SK rengimo Lietuva inicijavo diskusijų dokumento „ES kibernetinio saugumo stiprinimas“ (*Non-paper „Enhancing EU cyber resilience“*) parengimą. Šis dokumentas, prie kurios prisijungė Lenkija, Kroatija, Čekija, Estija, Liuksemburgas ir Slovėnija, pateiktas kaip indėlis diskusijoms dėl SK atsparumo dalies. Dokumente pateikti konkretūs pasiūlymai, kokių priemonių reikėtų imtis ES, kad būtų sustiprintas jos gebėjimas reaguoti į plataus masto kibernetinius incidentus ir krizes, ir kaip reikėtų sustiprinti ES atsparumą, pasitelkiant prevencines priemones.

- Dėl ES gynybos iniciatyvų

Lietuva sieks aktyviai išnaudoti naująją **Europos taikos priemonę**, kad ES Rytų partneriai taip pat galėtų veiksmingai pasinaudoti priemonės suteikiamomis galimybėmis. Lietuva su grupe šalių³ parengė ir pateikė Europos Komisijai ir EIVT idėjų paketą (*food-for-thought paper*) su pasiūlymais dėl potencialių projektų, kurie galėtų būti įgyvendinti Rytų partnerystės šalyse – Ukrainoje, Moldovoje ir Sakartvele – pasinaudojant ETP parama.

PESCO kontekste teigiamai vertiname JAV, Kanados ir Norvegijos įtraukimą į PESCO karinio mobilumo projektą. Tikimės, kad šis žingsnis atvers kelią trečiųjų šalių, pirmiausia NATO partnerių, įtraukimui į kitus PESCO projektus.

Pažymėtina, kad Lietuva taip pat prisideda prie PESCO sėkmingo įgyvendinimo, o mūsų vadovaujamas PESCO ES kibernetinių greitojo reagavimo pajėgų ir tarpusavio pagalbos kibernetinio saugumo srityje projektas⁴ yra vienas iš sėkmingiausiai veikiančių ir didžiausią pažangą padariusių PESCO projektų.

Galiausiai, pasinaudodami ES suteiktomis finansavimo galimybėmis per **karinio mobilumo ir Europos gynybos fondo** iniciatyvas turime realią progą sustiprinti nacionalinį ir regiono saugumą, paskatinti inovacijas ir MVĮ įtraukimą gynybos srityje.

³ Estija, Latvija, Lenkija, Rumunija, Slovakija

⁴ CRRT - *Cyber Rapid Response Teams and Mutual Assistance in Cyber Security*